

H. C. Andersen

H. C. Andersenin
satuklassikot

H.C. Andersen

H. C. Andersenin satuklassikot

SAGA Egmont

H. C. Andersenin satuklassikot

Translated by
Maila Talvio

Cover image: Shutterstock

Copyright © 2023 SAGA Egmont
All rights reserved

ISBN: 9788727078205

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

Lumikuningatar

Seitsentarinainen satu

ENSIMMÄINEN TARINA, JOKA KERTOO PEILISTÄ JA SIRPALEISTA

Kas niin, nyt me alamme. Kun olemme päässeet tarinan loppuun, tiedämme enemmän kuin me nyt tiedämme, sillä oli paha peikko – se oli kaikkein pahimpia peikkoja, se oli Paholainen. Eräänä päivänä oli hän oikein hyvällä tuulella, sillä hän oli tehnyt peilin, jolla oli se ominaisuus, että kaikki hyvä ja kaunis, mikä siihen kuvastui, hävisi siinä miltei olemattomiin, mutta mikä oli kelvotonta ja näytti rumalta, se astui esiin ja kävi vieläkin pahemmaksi. Kauneimmat maisemat olivat siinä keitetyn pinaatin näköiset ja parhaimmat ihmiset kävivät inhoittaviksi tai seisoivat päällään, ilman vatsaa. Kasvot vääntyivät niin, ettei niitä tuntenut, ja jos ihmisessä oli kesakko, sai olla varma siitä, että se levisi nenän ja suun yli. Se oli erinomaisen huvittavaa, sanoi peikko. Jos hyvä harras ajatus kävi

läpi ihmisen mielen, tuli peiliin sellainen irvistys, että peikon piti nauraa taitavaa keksintöään.

Kaikki ne, jotka kävivät peikkokoulua – sillä hän piti peikkokoulua – kertoivat laajalti, että oli tapahtunut ihme. Vasta nyt, arvelivat he, saattoi oikein nähdä, miltä maailma ja ihmiset näyttävät. He juoksuttivat peiliä ympäri maailman, ja vihdoinkin ei ollut yhtään maata eikä ihmistä, jota ei olisi siinä vääristetty. Nyt tahtoivat he myöskin lentää ylös taivasta kohti tehdäkseen pilkkaa itse enkeleistäkin. Kuta korkeammalle he peiliä lennättivät, sitä voimakkaammin se nauroi. Hädin tuskin he pystyivät pitämään siitä kiinni. Yhä korkeammalle ja korkeammalle he lensivät, likemmä Jumalaa ja enkeleitä. Silloin värisi peili nauraessaan niin hirvittävästi, että se karkasi niiden käsistä ja syöksyi alas maahan, missä se meni sadaksi miljoonaksi, biljoonaksi ja vielä useammaksi kappaleeksi, ja nyt se tuotti paljoa suurempaa onnettomuutta kuin ennen. Sillä muutamat kappaleet olivat tuskin hiekkajyvästen kokoiset, ja nämä lensivät ympäri maailmaa, ja missä ne sattuivat ihmisten silmiin, siellä ne pysähtyivät sinne ja silloin näkivät nuo ihmiset kaikki vääristettynä ja heillä oli silmää nähdä vain se, mikä jossakin asiassa oli nurjaa, sillä jokainen pieni peilinsärö oli säilyttänyt saman voiman, mikä koko peilillä oli. Muutamat ihmiset saivat vielä sydämeensä pienen peilinpalasen, ja se oli varsin kauheaa, siitä sydäimestä tuli kuin jääkimpale. Muutamat peilinkappaleet olivat niin suuria, että ne käytettiin ikkunalaseiksi, mutta sen ruudun läpi ei ollut hyvä katsella ystäviään. Muutamat palaset joutuivat silmälaseihin, ja huonosti kävi, kun ihmiset panivat ne nenälleen oikein nähdäkseen ja ollakseen oikeamieliset. Peikko nauroi niin, että hänen vatsansa

repsi ja se kutkutti häntä niin suloisesti. Mutta ulkona lenteli vielä ilmassa pieniä lasisirpaleita. Nyt me saamme kuulla!

TOINEN TARINA: PIENI POIKA JA PIENI TYTTÖ

Suuressa kaupungissa, missä on niin monta taloa ja ihmistä, ettei jää tarpeeksi tilaa jokaisen saada pientä puutarhaa, ja missä sen tähden useimpien täytyy tyytyä kukkasiin kukkaruukuissa, siellä oli kuitenkin kaksi köyhää lasta, joilla oli jonkun verran suurempi puutarha kuin kukkaruukku. He eivät olleet veli ja sisar, mutta he pitivät yhtä paljon toisistaan kuin jos olisivat olleet sitä. Vanhemmat asuivat aivan lähellä toisiaan, he asuivat kahdessa ullakkokamarissa. Siinä, missä katto toisen naapurin talosta sattui yhteen toisen kanssa ja vesikoulu kulki pitkien katonrajojen, siinä antoi molemmista taloista ulos pieni ikkuna. Ei tarvinnut muuta kuin asettua hajareisin kourulle, niin pääsi toisesta ikkunasta toiseen.

Molemmat vanhemmat pitivät ulkona suurta puulaatikkoa ja siinä kasvoi kyökkikasveja, joita he tarvitsivat, ja pieni ruusupu. Kummassakin laatikossa oli yksi, se kasvoi niin kauniisti. Nyt keksivät vanhemmat asettaa laatikot sillä tavalla poikkipäin yli kourun, että ne miltei ulottuivat toisesta ikkunasta toiseen ja aivan muistuttivat kahta kukkalavaa. Herneenvarret riippuivat alas laatikkojen yli ja ruusupuut kasvoivat pitkiä oksia, kietoutuivat ikkunoiden ympäri, kumartuivat toisiaan vastaan – siinä oli miltei kuin vihannasta ja kukkasista tehty kunniaportti. Kun laatikot olivat hyvin korkeat ja lapset tiesivät, etteivät he saaneet nousta niille, niin saivat he usein luvan astua ulos toistensa luo, istua pienillä jakkaroillaan ruusujen alla, ja siellä he nyt hauskasti leikkivät.

Talvellahan se ilo oli ohi. Ikkunat olivat usein aivan jäässä, mutta sitten he lämmittivät kuparirahoja uunissa, asettivat kuuman rahan jäätyneelle ruudulle ja niin tuli siitä oivallinen tirkistysreikä, ihan pyöreä, ihan pyöreä. Sen takaa katseli suloinen lempeä silmä, yksi kummastakin ikkunasta. Ne olivat pieni poika ja pieni tyttö. Pojan nimi oli Kai ja tytön nimi Gerda. Kesällä saattoivat he yhdellä hyppäyksellä päästä toistensa luo, talvella täytyi heidän ensin kulkea monet portaat alas ja monet portaat ylös. Ulkona tuiskutti lunta.

– Valkeat mehiläiset parveilevat, sanoi vanha isoäiti.

– Onko niillä myöskin mehiläiskuningatar? kysyi pieni poika, sillä hän tiesi, että oikeiden mehiläisten joukossa on sellainen.

– On niillä, sanoi isoäiti. – Hän lentää siellä, missä ne parveilevat sakeimmillaan. Hän on suurin heistä kaikista eikä hän koskaan pysähdy maahan, hän lentää takaisin ylös mustaan pilveen. Monena talviyönä lentää hän läpi kaupungin katujen ja kurkistaa sisään ikkunoista, ja silloin ne jäätyvät niin kummallisiksi, ikään kuin niissä olisi kukkasia.

– Niin, sen minä olen nähnyt, sanoivat molemmat lapset, ja sitten he tiesivät, että se oli totta.

– Saako lumikuningatar tulla tänne sisään? kysyi pieni tyttö.

– Tulkoon vain, sanoi poika, – niin minä panen hänet lämpöiselle kaakeliuunille ja sitten hän sulaa.

Mutta isoäiti silitti hänen hiuksiaan ja kertoi toisia tarinoita.

Illalla, kun pieni Kai oli kotona ja puoleksi riisuttuna, nousi hän tuolille ikkunan luona ja katseli ulos pienestä reiästä. Pari lumihietaleutta putosi siellä ulkona ja yksi näistä, kaikkein suurin, jäi toisen kukkalaatikon laidalle. Lumihietale kasvoi kasvamistaan. Vihdoin siitä tuli kokonainen nainen, puettuna hienoimpaan valkoiseen harsoon, joka oli kuin kokoonpantu

miljoonista tähdentapaisista untuvista. Hän oli kovin kaunis ja hieno, mutta jäätä, häikäisevästä, kimmeltävästä jäästä. Kuitenkin oli hän elävä. Silmät tuijottivat kuin kaksi kirkasta tähteä, mutta niissä ei ollut mitään rauhaa tai lepoa. Hän nyökkäsi ikkunaan päin ja viittasi kädellään. Pieni poika pelästyi ja hyppäsi alas tuolilta. Silloin tuntui siltä, kuin suuri lintu olisi ulkopuolella lentänyt ikkunan ohitse.

Seuraavana päivänä tuli kirkas pakkanen – ja sitten tuli suoja, ja sitten tuli kevät. Aurinko paistoi, vihanta pilkisti esiin, pääskysset tekivät pesää, ikkunat avattiin ja pienet lapset istuivat taas pienessä puutarhassaan korkealla katonräystäällä kaikkien kerrosten päällä.

Ruusut kukkivat sinä kesänä aivan erinomaisesti. Pieni tyttö oli oppinut virren ja siinä luettiin ruusuista, ja niitä ruusuja ajatellessa ajatteli hän omiaan. Ja hän lauloi sen pienelle pojalle, ja poika lauloi sen niin ikään:

Ruusuja laaksossa hohtaa, rakas Jeesus siell' lapset kohtaa.

Ja pienokaiset pitelivät toisiaan kädestä, suutelivat ruusuja ja katselivat Jumalan kirkkaaseen auringonpaisteeseen ja puhelivat sille, ikään kuin Jeesus-lapsi olisi ollut siinä. Ihania suvipäiviä ne olivat, suloista oli olla ulkona raikkaiden ruusupuiden luona, jotka eivät koskaan näyttäneet aikovan lakata kukkimasta.

Kai ja Gerda istuivat ja katselivat kuvakirjaa, jossa oli eläimiä ja lintuja. Silloin – kello löi juuri viisi suuressa kirkontornissa – sanoi Kai:

– Ai, minun sydämeeni pisti! Ja nyt tuli jotakin silmääni.

Pieni tyttö tarttui häntä kaulaan. Kai siristeli silmiään: ei, ei mitään voinut nähdä.

– Minä luulen, että se on poissa! sanoi hän.

Mutta se ei ollut poissa. Se oli juuri yksi noita lasisirpaleita, jotka lensivät peilistä, taikapeilistä – me kyllä muistamme tuon ilkeän lasin, joka teki, että kaikki suuri ja hyvä, joka kuvastui siinä, kävi pieneksi ja rumaksi, mutta paha ja huono astui oikein esiin ja jokainen vika kävi heti huomattavaksi. Kai raukka, hän oli saanut sirpaleen myöskin suoraan sydämeensä. Pian se oli käyvä ikään kuin jäämöhkäleeksi. Nyt ei enää tehnyt kipeää, mutta siellä se oli.

– Miksi sinä itket? kysyi hän. – Silloin sinä olet ruman näköinen. Eihän minua mikään vaivaa.

– Hyi! huusi hän samassa, – tuo ruusu tuossa on madon syömä! Ja kas, tuo tuossahan on aivan viisto! Ne ovat todella ilkeitä ruusuja. Muistuttavat ihan laatikoita, joissa kasvavat.

Ja sitten hän jalallaan lujasti tönäisi laatikkoa ja repäisi pois molemmat ruusut.

– Kai, mitä sinä teet! huusi pieni tyttö, ja kun hän näki hänen kauhunsa, repi hän irti vielä yhden ruusun ja juoksi sitten sisään omasta ikkunastaan, pois herttaisen pienen Gerdan luota.

Kun Gerda sitten tuli ja toi kuvakirjan, sanoi hän, että se oli sylilapsia varten. Ja jos isoäiti kertoi satuja, niin pani hän aina joukkoon *mutta* – niin, jos hän vain saattoi päästä likettyville, niin kulki hän hänen perässään, pani silmälasit nenälleen ja puhui niin kuin hän. Se oli aivan kuin olisi ollut isoäiti, ja sitten ihmiset nauroivat häntä. Pian hän osasi matkia kaikkien ihmisten puhetta ja käyntiä koko sillä kadulla. Kaikkea, mikä heissä oli erikoista eikä kaunista, sitä osasi Kai jäljitellä, ja sitten sanoivat ihmiset:

– Sillä pojalla on varmaan erinomainen pää!

Mutta se johtui siitä lasisirpaleesta, jonka hän oli saanut silmäänsä, siitä lasisirpaleesta, joka oli sydämessä. Sen tähden kiusasi hän pientä Gerdaakin, joka koko sielustaan piti hänestä.

Hänen leikkinsä kävivät nyt aivan toisenlaisiksi kuin ennen, ne olivat niin järkevät. Eräänäkin talvipäivänä, kun lumihiutaleita tuprutti, tuli hän, kädessään suuri polttolasi, piteli levällään sinistä takinlievettään ja antoi lumihiutaleiden pudota sille.

– Katso nyt lasiin, Gerda, sanoi hän.

Ja jokainen lumihiutale tuli paljon suuremmaksi ja oli komean kukan tai kymmensärmäisen tähden näköinen. Se oli kaunista katsella.

– Näetkö, kuinka taidokasta! Sanoi Kai. – Se on paljon mielenkiintoisempaa kuin oikeat kukkasat. Eikä niissä ole ainoaakaan virhettä, ne ovat aivan säännölliset, kunhan vain eivät sula!

Vähän myöhemmin tuli Kai, kädessä suuret kintaat ja kelkka selässä. Hän huusi aivan Gerdan korvaan:

– Minä olen saanut luvan laskettaa suurella torilla, missä muut leikkivät!

Ja sen tiensä hän meni.

Torilla köyttivät usein rohkeat pojat kelkkansa talonpojan rattaihin ja ajoivat hyvän matkaa mukana. Hauskasti se meni. Heidän paraikaa leikkiessään tuli reki. Se oli maalattu aivan valkoiseksi, ja siinä istui joku kääriytyneenä karvaiseen valkoiseen turkkiin ja päässä valkoinen karvalakki. Reki kiersi torin kahteen kertaan, ja Kai sai nopeasti köytetyksi kelkkansa siihen kiinni, ja nyt hän ajoi mukana. Kulku kävi nopeammin ja nopeammin suoraan seuraavalle kadulle. Se, joka ajoi, käänsi päätään, nyökkäsi ystävällisesti Kaille, tuntui siltä, kuin he

olisivat tunteneet toisensa. Joka kerta kun Kai aikoi irroittaa kelkkansa, nyökkäsi tuo henkilö taas ja niin Kai jäi istumaan. He ajoivat suoraan ulos kaupungin portista. Nyt alkoi lunta tulla niin vyörymällä, ettei pieni poika voinut nähdä käden mittaa eteensä, kiitäessään eteenpäin. Silloin päästi hän nopeasti irti nuoran, päästäkseen eroon reestä, mutta se ei auttanut, hänen pienet ajoneuvonsa riippuivat siinä kiinni ja mentiin tuulen vauhdilla. Silloin huusi hän aivan ääneen, mutta kukaan ei kuullut häntä ja lumi pyrysi ja reki lensi eteenpäin. Välistä se pomppasi ilmaan, tuntui siltä, kuin se olisi kiitänyt yli oijen ja aitojen. Hän oli aivan pelästyksissään, hän olisi tahtonut lukea *isämeitänsä*, mutta hän ei muistanut muuta kuin *ison kertomataulun*.

Lumihiutalet kävivät suuremmiksi ja suuremmiksi. Vihdoin olivat ne kuin suuria valkoisia kanoja. Yhtäkkiä singahtivat ne syrjään, reki pysähtyi ja se henkilö, joka ajoi, nousi. Turkki ja lakki olivat paljasta lunta. Nainen se oli, pitkä ja solakka, häikäisevän valkoinen, se oli lumikuningatar.

– Meidän matkamme on kulunut onnellisesti, sanoi hän, – mutta kuinka noin palelet? Hiivi minun karhunnahkaturkkiini!

Ja hän asetti hänet rekeen viereensä, kiersi turkin hänen ympärilleen, tuntui siltä, kuin hän olisi vaipunut lumihankeen.

– Vieläkö sinua palelee? kysyi hän, ja sitten hän suuteli häntä otsalle.

Hui, se oli kylmempää kuin jää, se meni suoraan hänen sydämeensä, joka jo puoleksi oli jääkimpale. Tuntui siltä, kuin hän olisi ollut kuolemaisillaan. Mutta vain hetken, sitten tuntui oikein hyvältä. Hän ei enää huomannut pakkasta ympärillään.

– Kelkkani! Älkää unohtako kelkkaani!

H. C. Andersenin rakastetuimmat sadut yhtenä kokoelmana!

Kauhistuttavan Lumikuningattaren kaappaama poika ja tämän rohkea ystävä, kaikkien hyljeksimä pieni, kummallinen linnunpoika, josta kasvaa valtavan kaunis joutsen, herkkäuninen neitonen, hienoihin uusiin vaatteisiinsa uskova keisari ja rakastunut pieni merenneito, joka unelmoi ihmisyydestä.

Andersenin satuja luetaan ja rakastetaan yhä tänä päivänä, sillä ne tarjoavat ajatonta viisautta ja kannustavat meitä näkemään kauneuden ja hyvyyden maailmassa. Tarinat käsittelevät ystävyyttä, rohkeutta, rehellisyyttä, hyväntahtoisuutta, unelmia ja itsensä hyväksymistä. Ne ovat inspiroineet lukemattomia kirjailijoita, taiteilijoita ja elokuvantekijöitä.

Satukokoelma sisältää seuraavat sadut: Lumikuningatar, Ruma ankanpoikanen, Todellinen prinsessa, Keisarin uudet vaatteet ja Pieni merenneito.

Hans Christian Andersen (1805–1875) oli tanskalainen kirjailija ja runoilija. H. C. Andersenin tunnetuimpia teoksia ovat hänen ympäri maailmaa rakastetut satunsa